

Rapport efter granskning av "verksamhet" på "namn sjukhus"

- en kollegial granskning för mer barnanpassad vård

Inspektion: "datum" "år" på "verksamhet" (förkortning).

Kollegiala granskare: "namn", "namn" från "verksamhet"

Innehåll:

1. Bakgrund
2. Hur kriterierna bedöms
3. Sammanställning av omdömen om SUS barnsjukvård.
4. Bilaga: alla kriterier, SUS självskattning samt omdömen från kollegiala granskningen

1. Bakgrund

Vilka kriterier behöver vara uppfyllda för att en verksamhet ska kunna säga sig bedriva barnvänlig vård? Eftersom tydliga mätbara kriterier saknas så har vi, inspirerade av internationella verktyg, tagit fram ett förslag på kriterier och en modell för kollegial granskning.

Den verksamhet som vårdar barn kan ansluta sig till ett "Nätverk för barnanpassad vård". Det ska bidra till systematiskt kvalitetsarbete kring barnvänliga anpassningar. Arbetet påbörjades tidigt 2017 av representanter från Skånes universitetssjukhus, Akademiska barnsjukhuset och Barnombudet i Uppsala län. Kriterierna utgår från Patientlagen (2015), FN:s barnkonvention samt Nobab standard.

Barn, unga, föräldrar och vårdpersonal men också patient-och professionsföreningar har fått tycka till om kriterierna under hösten 2017. Kriterierna och modellen för kollegial granskning provades med kollegial pilot-granskning våren 2018 av barnsjukhusen i Uppsala och Lund/Malmö.

Barn och unga som patienter kommer att vara vägledande i om kriterier ska anses uppfyllda eller ej.

Verksamheten behöver uppvisa systematik både i riktlinjer och liknande och i att inhämta patienter och familjers åsikter. I prov-omgången testade vi frågor och samtal med ett urval patienter.

När verksamheter bedömer sig själv och tar emot kollegial granskning ges underlag för goda bedömningar och lärande exempel. Läs mer på www.barnanpassadvard.se

2. Hur kriterierna bedöms

Bedömningsgrunder för granskarens omdöme.

Grön	Kriterierna uppfylls. Där riktlinje efterfrågas finns dessa dokumenterade och redovisade. Enstaka undantag kan förekomma. Exempel på barnkonsekvensanalys redovisas.
Gul	Osäkert om kriterierna uppfylls, bifogat underlag är inte tillräckligt för bedömning. Saknas kännedom om del/delar av verksamhet.
Färg	Kriterierna uppfylls inte. Saknas heltäckande riktlinjer. Barnkonsekvensanalys är inte redovisad.

Läsanvisning

1 Temarubrik (fem rubriker)

Grön	1a. Underrubrik för fält (några fält i varje tema med färg för granskarens omdöme för fältet)
------	---

1A1) Kriterium, som är utgör grunden för bedömningen. Framtagna under 2017.

Svar Verksamhetens självskattning. De angav också till granskaren om de anser sig uppfylla kriteriet.

Gul

 Granskningens omdöme och kommentar för detta kriterium.

3. Sammanställning av omdömen om "förkortning" "verksamhet"

Tema 1 Vårdprocess och organisation

färg	1a. Vårdkedja och vårdform
färg	1b. Kvalificerad personal
färg	1c. Kontinuitet och samverkan

Tema 2. Miljö

färg	2a. Lokaler med barnperspektiv
färg	2b. Närstående ska kunna vara nära.

Tema 3. Trygghet och delaktighet

färg	3a. Förberedelse, information
färg	3b. Stöd i utvecklingen

Tema 4. Lärande och inflytande

färg	4a. Enskilda patientens och vårdnadshavarens inflytande
färg	4b. Verksamhetens samverkan med patient och anhörig.

Tema 5. Rättigheter

färg	5a. Respekt och integritet
färg	5b. Barnets och den unges rätt till skydd
färg	5c. Personalens kunskap om rättigheter och lagar

Styrkor

1. "Samlat omdöme 1"
2. "Samlat omdöme 2"
3. etc

Svagheter

1. "Samlat omdöme 1"
2. "Samlat omdöme 2"
3. etc

Rekommendation till utveckling

1. "Rekommendation 1"
2. "Rekommendation 2"
3. etc

4. Bilaga: kriterier, självskattningen samt omdömen

Tema 1 Vårdprocess och organisation

Färg	1a. Vårdkedja och vårdform
------	-----------------------------------

1A1) Barn vårdas på avdelning eller mottagning enbart för barn, eller i särskilt anpassad miljö inom en vuxenverksamhet. Eventuella undantag motiveras i särskild riktlinje (efter en barnkonsekvensanalys). Ange hur dialog sker med berörda vuxenavdelningar kring barnanpassning; exempelvis avseende barnkirurgiska patienter äldre än 15 år.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A2) Triage anpassat för barn används.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A3) Särskild plats och rutin för barn finns på IVA (där Barn-IVA saknas).

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A4) Särskild rutin finns för blodprovstagning och olika procedurer (kateter-/sondsättning mm), anpassad efter barnets mognadsgrad.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A5) Röntgen finns med särskild plats och rutin för barn (där Barnröntgen saknas).

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A6) Hemsjukvård erbjuds (ev i samverkan med kommunal vård).

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A7) Palliativ vård med barnkompetens på sjukhuset.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

1A8) Separat utrymme och särskilda rutiner finns för barnoperationer.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

"Ev kommentar om extra kriterierna."

Färg

1b. Kvalificerad personal

1B1) I verksamhet (huvudsakligen för barn) förutsätts att det arbetar administrativ personal, servicepersonal, barnläkare (med tillgång till subspecialister), barnsjuksköterskor och barnundersköterskor. Förutom dessa behövs tillgång till följande stödjande yrkeskategorier med särskild barnkompetens: fysioterapeut, kurator, psykolog, dietist, arbetsterapeut, logoped och lekterapeut.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1B2) I verksamhet (huvudsakligen för vuxna) förutsätts att det arbetar administrativ personal, servicepersonal, läkare (med tillgång till barnspecialister), sjuksköterskor och undersköterskor, där de som arbetar med barn ska ha barnvana. Förutom dessa behövs tillgång till följande stödjande yrkeskategorier med särskild barnvana: fysioterapeut, kurator, psykolog, dietist, arbetsterapeut, logoped och lekterapeut.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1B3) Utbildningsplan finns inom verksamheten gällande personalens ”barnkompetens”, såväl formell kompetens såsom barnspecialisering/VUB el motsvarande, som utbildningsfilmer/-insatser, föreläsningar mm. I utbildningsplanen bör också beskrivas vilka andra särskilda kompetenser som medarbetare ska ha i omhändertagandet av barn och i vilken grad. Exempel är vilka som ska vara särskilt utbildade i strukturerad förberedelse av barn och unga inför procedurer samt metoder för smärtreducering och distraktion.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1B4) Alla nyanställda utbildas i barnets rättigheter, barnkonvention, NOBAB el motsvarande.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

”Ev kommentar om extra kriterierna.”

Färg

1c. Kontinuitet och samverkan

1C1) Riktlinje finns - för bästa möjliga kontinuitet för patienten. Exempel är att det säkerställs att den som läggs in för en längre tid (>5 dag) har en utsedd huvudansvarig person bland vårdpersonal (motsvarande fast vårdkontakt). Samma gäller för alla barn med återkommande vårdbesök, tex vid kronisk sjukdom.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1C2) Riktlinje finns - för bästa möjliga övergång från barn- till vuxensjukvård, omfattande åtminstone de vanligaste diagnoserna och förloppen.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1C3) Riktlinje finns - för bästa möjliga övergång mellan vårdgivare och sjukvårdshuvudmän. Exempel är vid vård över landstings- & regiongräns samt mellan vårdgrannar som barnsjukvård, psykiatri och habilitering.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

1C4) Riktlinje finns - för minsta möjliga separation mellan det nyfödda barnet och dess föräldrar i samverkan mellan förlossning, BB och barnsjukvården (avser barn- och kvinnosjukvård).

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

Tema 2. Miljö

Färg	2a. Lokaler med barnperspektiv
------	---------------------------------------

2A1) Verksamheten ska ha en miljö anpassad för sina patienter.

- a) Barn med alla funktionsvariationer ska kunna vistas och navigera i lokalerna. En översyn av lokalerna är gjord, förslagsvis med patientförening, konsult eller liknande (ex "trygghetsvandring" med barn/familjer).
- b) Barnanpassningar av skyltar, symboler och anslagstavlor där det behövs.
- c) Ytor för avkoppling och lek både inom- och utomhus allt nära åtkomliga från vuxenverksamhet.
- d) Plats där patient kan vara för sig själv eller träffa en kompis.
- e) Patienten ska kunna ha med sig några privata ägodelar och förvara dem nära och säkert vid sin vårdplats. Medicinska undantag kan göras liksom för patientsäkerhet.
- f) Behandlingsrum är anpassade för patienternas behov, eller enkla att ställa om utifrån olika behov.
- g) Vänttrum skall vara anpassade för barn, separerade från sjukvårdande verksamhet.

Svar a) "verksamhetens självskattning"

b) "verksamhetens självskattning"

c) etc

Färg "granskarnas motivering"

"Ev kommentar om extra kriterierna."

Färg	2b. Närstående ska kunna vara nära.
------	--

2B1) Patienten ska erbjudas och kunna ta emot besök om medicinskt möjligt. Det gäller också vårdnadshavare vid längre vårdtid.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

2B2) Föräldrar/anhöriga ska ha möjlighet att vara tillsammans med barnet i alla steg av vården. Undantag (ex operation) framgår tydligt av information.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

2b3) Vårdnadshavare ska ha möjlighet att sova över på patientens rum samt vid behov i anslutning till vårdinrättningen. Om undantag finns (tex vid en flexibel intensivplats) ska det finns rutiner som kompenserar för nackdelarna för barnet.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

"Ev kommentar om extra kriterierna."

Tema 3. Trygghet och delaktighet

Färg

3a. Förberedelse, information

3A1) Varje patient ges information och får komma till tals utifrån sin mognadsålder och förmåga. Särskilda behov av språklig eller annan anpassning ska journalföras.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3A2) Kallelse sker utifrån en gemensam grund. Den ska vara på enkel svenska (klarspråk) och gärna med bildstöd och/eller länk till 1177/Vårdguiden med råd och information om förberedelser utifrån vad patienten kallas till. Verksamheten har rutin som årligen kvalitetsgranskar kallelser. (Punkten avser patientdelaktighet i kommunikation och förberedelser).

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3A3) Vårdnadshavare ska kunna läsa och gärna se på bilder eller film om hur den bäst kan bidra till patientens egenvård på sjukhuset och hemma, före/under/efter vårdtillfället.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3A4) Riktlinje finns – för information av planerade vårdinsatser där patienten i god tid får förslag och ges möjlighet att framföra önskemål kring dessa. (Punkten avser patientdelaktighet i planeringen).

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3A5) Riktlinje - för vårdplan för inlagd, respektive återkommande patient. Patienten ska vara delaktig i framtagandet utifrån ålder och mognad.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3a6) Riktlinje finns – för vilken information som ska ges till patient och vårdnadshavare vid inläggning. Den kan beskriva hur patientens önskemål inhämtas, vilka professioner som patienten kan möta, avdelningens allmänna rutiner och resurser.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3a7) Lokal riktlinje finns – för hur verksamheten kan erbjuda säker nätbaserad kommunikation i vårdfrågor, tex e-post eller bokning och recept via 1177/Mina vårdkontakter.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3a8) Riktlinje finns – för hur verksamheten informerar om journalen för patient och vårdnadshavare. Där beskrivs bland annat hur journalen kan begäras ut eller vara åtkomlig via nätet. Huvudregeln är att vårdnadshavare också har rätt att ta del av barnets journal både via kopia eller direktåtkomst via nätet. Möjligheten att ge åtkomst till patient 13-16 år har gjorts känd. Undantag och skydd för patienten beskrivs i gemensam rutin för verksamhetens huvudman (landsting/region). I riktlinjen beskrivs också att verksamheten ska förklara och be om samtycke för sammanhållen journalföring.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3a9) Riktlinje finns – för procedur-rädsla, narkos och smärtskattning. Verksamheten tar reda på och journalför oro och rädsla för åtgärder. Förberedelse inför sövning/narkos ska vara lika för hela verksamheten. Verksamheten skattar smärta hos barn med olika behov och förmågor.

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3a10) *Möjlighet att klä om avskilt finns inför större åtgärder eller undersökningar.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

”Ev kommentar om extra kriterierna.”

Färg

3b. Stöd i utvecklingen

3B1) *Lokal riktlinje finns – för att patienten så gott det går ska kunna fortsätta med utbildning då det vistas på sjukhus och hur samarbete med hemskola och hemförskola kan säkerställas.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3B2) *Riktlinje finns - för hur verksamhetens pedagogiska resurser som lekterapi och bibliotek kan bidra.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3B3) *Verksamheten kan tillhandahålla aktiviteter på patientrummet utifrån barnets mognadsålder och intresse.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3B4) *Patient med långvarig sjukdom erbjuds information om patientföreningar.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

3B5) 3b5) *Wifi finns för kontakt med livet utanför alt möjlighet att låna dator/surfplatta.*

Svar ”verksamhetens självskattning”

Färg ”granskarnas motivering”

”Ev kommentar om extra kriterierna.”

Tema 4. Lärande och inflytande

Färg	4a. Enskilda patientens och vårdnadshavarens inflytande
------	--

4A1) Rutin finns för hur patient och familj kan framföra synpunkter om vården samt hur dessa hanteras och återkopplas.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg? "granskarnas motivering"

Färg	4b. Verksamhetens samverkan med patient och anhörig.
------	---

4B1) Patient och vårdnadshavare ska informeras om Patientnämnden, när vården har anledning att tro att missnöje eller konflikt föreligger.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

4B2) Inför större beslut och förändringar i verksamheten ska barnets bästa beaktas (5 kap 6§ HSL), gärna med barn och anhöriga involverade i arbetet. Rutin ska finnas, vara känd och ingå som del i underlaget till beslut. Här ingår både berörda barns behov och inställning. Stöd i att beskriva barnets bästa kan vara en barnkonsekvensanalys eller barnchecklista. Ge exempel.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

4B3) 4b3) Patientens vårdnadshavare erbjuds hjälp och råd gällande sjukförsäkring, sjukresor och ersättningar. De erbjuds också regelbundet stödsamtal. (Kriteriet ska förtydligas.)

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

4B4) Riktlinje - för hur verksamheten deltar i och förbereder patient på möten med socialtjänst, tex vid Individuell Plan även kallad SIP (16 kap 4§ HSL)

Svar "verksamhetens självskattning".

Färg "granskarnas motivering"

4B5) Enkäter eller annan form av kontinuerlig och strukturerad kunskapsinhämtning används regelbundet för att inhämta patientens och familjens uppfattningar. Exempel är enkäten från NOBAB.

Svar "verksamhetens självskattning".

Färg "granskarnas motivering"

"Ev kommentar om extra kriterierna."

Tema 5. Rättigheter

Färg	5a. Respekt och integritet
------	-----------------------------------

5A1) Patient ska oavsett ålder ha möjlighet till enskilt samtal med behandlande personal. För barn i skolåldern bör detta erbjudas regelbundet. Huvudregel är att den information som vården ger den unga patienten också lämnas till vårdnadshavaren. Om samtalet övergår i serie eller behandlingsåtgärd ska samtycke också som regel ges av vårdnadshavare. Mognadsbedömning görs alltid av patienten för graden av inflytande.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

Färg	5b. Barnets och den unges rätt till skydd
------	--

5B1) Riktlinje finns – för sekretess och menprövning vid till exempel journalutlämning.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

5B2) Rutin finns för skyldigheten att genast till socialtjänsten anmäla oro om att barn far (eller kan komma att fara) illa och görs känd hos alla anställda.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

5B3) Handlingsplan finns – för hur uppenbara övergrepp eller allvarliga misstankar om att barn far illa hanteras.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

5B4) Riktlinje finns – gemensam för all verksamhet inom landstinget/regionen för undantag och skydd gällande patientens och vårdnadshavarens åtkomst till journal via nätet. Hur direktåtkomsten för vårdnadshavare upphör och vad som gäller för spärr, försegling och blockering.

Svar "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

"Ev kommentar om extra kriterierna."

Färg	5c. Personalens kunskap om rättigheter och lagar
------	---

5C1) Specifik aktivitets- eller handlingsplan finns för barnets rättigheter i hälso- och sjukvård. Där beskrivs tydliga mål som följs upp årligen.

- "verksamhetens självskattning"

Hur barnets rätt och åsikter tas fram inför beslut.

- "verksamhetens självskattning"

Vilka kanaler som finns till barns, ungas och föräldrars åsikter.

- "verksamhetens självskattning"

Uppdraget för eventuella särskilda funktioner som barnrättsombud.

- "verksamhetens självskattning"

Vilken kunskap personalen ska ha i barnrättsfrågor och hur den säkerställs.

- "verksamhetens självskattning"

Hur verksamheten bidrar till att patienten känner till sina rättigheter.

- "verksamhetens självskattning"

Särskilda former för barnets rätt till skydd, som rutiner för orosanmälan.

- "verksamhetens självskattning"

Färg "granskarnas motivering"

Bilaga: frivilliga extra kriterier.

1A9+ Specialistmottagning med särskild barnkompetens.

1A10+ Hemsjukvård med barnkompetens.

1A11+ Palliativ hemsjukvård med barnkompetens.

1A12+ verksamheten har en särskild, övergripande riktlinje eller handlingsplan kring barnanpassning och barnrätt.

1B5+ Inom verksamheten ska också finnas ett team med särskild kunskap om barns smärta vid procedur och längre tid.

1B6+ För högre nivå kan andelen barnspecialiserade sjuksköterskor vara 75%.

1B7+ Utbildning finns för all berörd personal kring hur man kommunicerar med barn i olika åldrar

2A2+ Verksamheten kommunicerar löpande önskade barnanpassningar på lokalerna i verksamheter som de samarbetar med, kring sina patienter. Exempel är externt laboratorium för provtagning, uppvak efter sövning, röntgen (alla varianter samt café.)

2B4+ Vid vård med övernattnings ska familjen kunna värma mat i närheten av barnets vårdplats. Detta och ett dagrum bör finnas inom avdelningen.

2B5+ Syskon till patient som vårdas under längre tid bör erbjudas att få träffa särskild syskonstödare.

3A11+ Viktig skriftlig information finns också tillgänglig på andra språk.

3A12+ Verksamhetens eget informationsmaterial finns också på webben, helst med stöd av video.

3A13+ Verksamheten låter årligen ett lämpligt urval av patienter och anhöriga granska informationsmaterial och kallelser

3A14+ Bildstöd finns tillgängligt i hela verksamheten.

3A15+ Rutiner och utrustning finns för förberedelse av särskilda ingrepp på barn, som exvis ”stickdockor”, informationsfilmer.

3B6+ Exempel på högre nivå är att specialpedagog finns i verksamheten, mobilt bibliotek erbjuds och att det finns ”Kultur i vården”. Samt clowner och musikterapi med mera.

4B6+ Rutin finns för hur verksamheten kan bidra till syskonets behov av information, råd och stöd. Huvudregel är att patienten samtycker till detta.

4B7+ Verksamheten har råd eller expertgrupper för unga patienter och vid behov föräldrar. Där berörda unga kan tillfrågas och uttala sin mening.

5B5+ Verksamheten har ett barnetikråd med regelbundna, dokumenterade möten.

5B6+ Särskilt Barnskyddsteam finns.